

Solveig Malmkvist

1932–2023

Solveig började sin kendokarriär runt 1967, mest troligt under instruktion av Itabashi Noriaki, i den egna Södra Judoklubben. Den klubb som hon bildat tillsammans med sin man Lennart 1963 efter att ha tränat judo sen 1962. Klubben hade som ambition att inkludera alla de sanktionerade budoarterna och hade därför också ju-jutsu och karate på programmet. Hon tränade kendo i den egna klubben men hade även utbyte med Stockholms Studenters Budoklubb och Stockholms Kendoklubb.

Under slutet av 1960-talet fanns det inte etablerat några egentliga tävlingar i Sverige. Ett visst mått av tävlingsträning kunde ibland ges av de erfarna som tävlat i England som Johan Appelberg och Anders Markie. Trots bristen på tävlingserfarenhet ställde Solveig upp när Sverige skickade ett landslag till de första världsmästerskapen i kendo, i Tokyo, lag, och Osaka, individuellt, våren 1970. Förutom henne bestod truppen av Robert von Sandor (lagkapten), Johan Appelberg, Leif Thunman, Björn Wahlberg. Göran Stangel var team manager. I Tokyo anslöt Watanabe Akio som teamcoach.

Innan tävlingsdagen i Tokyo hölls lottningen där Watanabe närvarade. När han kom tillbaka därifrån slängde han sig i en stol gapskrattande. Sverige som hoppats på en gynnsam lottning hamnade i samma pool som Japan och Korea. Till inmarschen av lagtävlingen mer eller mindre krävde japanerna att Solveig skulle bära den svenska fanan. Robert von Sandor som antagit att han var given var mindre road. Men med Solveig som en av bara två kvinnliga deltagare¹ i tävlingarna fick värdarna igenom sin vilja. Bristen på tävlingserfarenhet, Nippon Budokan som tävlingsarena, första gången i Japan och inte minst första riktiga tävlingen² gjorde Solveig skräckslagen. Till det kom dånet från de stora trummorna som inledde tävlandet.

I hennes match mot Japan upplevde hon att hennes motståndare var minst lika mycket nervös som hon själv. Hans shinai darrade och han verkade helt ställd med uppgiften att slå ut en kvinna i tävlingen. Solveig skrek som en vildkatt och publiken var helt på hennes sida. Hon vet inte hur men

¹ Nakamura Kazuko deltog i Kanadas lag.

² Hon säger att hon hade en mycket vag förståelse av kendons tävlingsregler innan hon klev in i sin första match.

hon fick in den första poängen och arenan fullkomligt exploderade av skrik och vrål. Men sen gick det sämre och hon förlorade bland annat på att hon blev utanför planen.

Horisontell text är en dikt:

Är moderskärlek svärdets själ?

*I forna dar brottades mästarna med att förstå svärdet
men dagens unga människor har svårt att förstå att svärdet kan vara en moders hjärta
den blåögda kvinnliga kendo-kan har kämpat i detta världsmästerskap
och det är en stor framgång*

Vertikal text:

*Enda kvinnan i svenska landslaget, fru Malmkvist,
förlorade sin match i första omgången.
Men hon uppträdde till och med bättre än japaner.*

Figur 1 - Fanbärare Solveig Malmkvist med Robert von Sandor och övriga i laget bakom sig (SM)³⁴

Det hon också minns av tävlandet var hur på passad hon var. Hon fick knappt ta av sig rustningen själv och bära den var det inte tal om. Hela tiden hade hon en svärm av japaner runt sig som hjälpte till med allt. Inga svenska segrar men sätta färg på tävlingarna lyckades speciellt Solveig med sitt kiai. Fritt citerat skrev tidningarna dagen efteråt 'tänk att svenskarna ska lära japaner vad kiai är'. Hon summerar resan 'som att vandra omkring i ett sagoland'. Hemresan tidigarelades en dag och då ingen informerat den svenska pressen var det ingen som mötte dom vid ankomsten på Arlanda. Däremot stod pressen där dagen efter.

1971 valdes Solveig in som ordförande i kendosektionen. Hon kommer inte ihåg varför men tror det kan ha berott på att ingen annan ville ställa upp. Några grymtade om att en kvinnlig ordförande inte skulle ses med blida ögon av japanerna men själv märkte hon inte av något sådant. Året 1972 var spännande då Sverige spände bågen genom att bjuda in till de första europamästerskapen i kendo. Men det blev inget mästerskap då alltför många länder tackade nej av främst kostnadsskäl. Till slut kom dock ett lag från dåvarande Västtyskland och en landskamp hölls i september 1972, i Gubbängshallen. Ett år fick räcka som ordförande Solveig som lämnade sektionsarbetet.

³ Översättning av japansk text med hjälp av Kamiyasu Kinichi, Momiyama Takao, Imamura Akinori och Per Bjerlow.

⁴ Urklipp från okänd japansk tidning.

Figur 2 – Okänd mot Solveig Malmkvist i landskampen mot Västtyskland 1972 (AM)

Från starten 1967 tränade Solveig en till två gånger i veckan i ungefär 12 år. Att hon slutade träna kendo var inte något aktivt beslut utan snarare att andra aktiviteter sakta men säkert tog över i agendan. Hon är graderad till 1 Kyu i kendo. Förutom kendo och judo har hon provat de flesta andra budo-arter. Ett område som ligger henne nära är handikappidrott som hon började med redan runt 1970 och som hon fortfarande är aktiv i. Om judon är nummer ett för Solveig är kendo en klar tvåa. En sport som hon tycker ge en helt annan dimension till kamp.

Figur 3 - Solveig Malmkvist i Södras egen dojo. (SM)

Instruktör i kendo har hon egentligen aldrig varit även om hennes japanske sensei bad henne vara det för barn i dennes dojo i Japan en gång. Den japanske gästinstruktör hon fäst sig mest på är Saito Taiji. Men en speciell plats har också den i Sverige bosatte Komaki Kazuhiro. Hon minns speciellt en iaido uppvisning av honom i Gubbängshallen i samband med Södras 10 års jubileum. Uppvisningen innehöll en massa olika budo-arter och en speciellt inbjuden judoka från Holland var dragplåster. Publiktrycket var enormt och det bildades köer ut på gatan. Folk skrek och tjoade under uppvisningarna fram till iaidon. Då sänkte sig tystnaden tills man kunna höra den berömda knappnålen falla. Komaki satte sig i seiza och Solveig tyckte det kändes som en evighet innan den första svärdsdraget.

Figur 4 - Fr v okänd, Johan Appelberg, Solveig Malmkvist och Roland Eriksson (AM)

Bästa kendoögonblick är VM 1970.

Bästa manliga kendokas Johan Appelberg och Anders Markie.

Bästa kvinnliga kendoka Madeleine Schelin.

Och rustningen finns kvar hemma någonstans bland alla böcker.

Nedtecknat av Hans Lundberg i juli 2021

Solveig Malmkvist

Born: 1932

Solveig started her kendo career some time in 1967, most probably under the instruction of Itabashi Noriaki, in her own dojo Södra Judoklubben. The dojo she had started together with her husband Lennart in 1963 after having trained judo since 1962. The dojo had the ambition to include all the sanctioned budo arts and had therefore also ju-jutsu and karate in its program. She practiced kendo in her own dojo but also visited Stockholms Studenters Budoklubb and Stockholms Kendoklubb.

During the end of the 1960s there were in principle no established regular competitions in Sweden. Some degree of competition training could be provided by those that had been to England to compete like Johan Appelberg and Anders Markie. Despite the lack competition experience Solveig decided to participate when Sweden sent a team to the first World Kendo Championships, in Tokyo for teams and in Osaka for individuals, in the spring of 1970. With her in the team was Robert von Sandor (team captain), Johan Appelberg, Leif Thiman, Björn Wahlberg. Göran Stangel was team manager. In Tokyo they were joined by Watanabe Akio as team coach.

The day before the team competition the draw was held in Tokyo with Watanabe present. When he arrived back from the meeting, he threw himself in a chair laughing. Sweden hopeful for a favourable draw had been drawn into the same pool as Japan and Korea. For the opening ceremony the Japanese organizers more or less demanded that Solveig should carry the Swedish flag. Robert von Sandor who had expected to do that was not amused by this. But with Solveig as one of only two female participants⁵ in the competitions the hosts demand was met. The lack of competition experience, Nippon Budokan as venue, first time in Japan and last but not least the first actual competition⁶ made Solveig horror-struck. On top of that came the sound of the drums that preceded the competing.

⁵ Nakamura Kazuko participated in the Canadian team.

⁶ She says that she had a very vague understanding of the actual rules of a kendo competition before she entered her first match.

In her match against Japan, she experienced that her opponent was as nervous as she herself. His shinai trembled and he seemed stumped with the task of eliminating a woman in the competition. Solveig screamed like a wildcat and the audience was on her side. She doesn't know how but she got the first point and the arena completely exploded with screams and shouts. But the after that the fight turned for the worse and she even lost a point for leaving the game court.

Horisontell text är en dikt:

Är moderskärlek svärdets själ?

*I forna dar brottades mästarna med att förstå svärdet
men dagens unga människor har svårt att förstå att svärdet kan vara en moders hjärta
den blåögda kvinnliga kendo-kan har kämpat i detta världsmästerskap
och det är en stor framgång*

Horizontal text is a poem:

Is motherly love the soul of the sword?

*In ancient days the masters struggled to understand the sword
but today's young people struggle to understand that the sword can be a mother's heart
the blue-eyed female kendo-ka has fought in this world championship
and it is a great success*

Vertikal text:

*Enda kvinnan i svenska landslaget, fru Malmkvist,
förlorade sin match i första omgången.
Men hon uppträdde till och med bättre än japaner.*

Vertical text:

*The only woman in the Swedish team, Mrs Malmkvist,
lost her match in the first round.
But she performed even better than Japanese.*

Figur 5 - Fanbärare Solveig Malmkvist med Robert von Sandor och övriga i laget bakom sig (SM)⁷⁸

Another thing she remembered regarding the competition was how she was attended to. She was hardly allowed to remove her armour by herself and carrying it was out of the question. All the time she was served by a swarm of Japanese who helped her with everything. No Swedish victories but Solveig added colour to the competitions especially with her kiai. The Japanese papers wrote the day after, freely quoted 'imagine that the Swedes should teach the Japanese what kiai is'. In summary, she felt that the trip was like being in a fairy tale. The home trip was made one day earlier than planned and as nobody had informed the Swedish press nobody met the team when they arrived at Arlanda. However, the day after they were there.

1971 Solveig was elected chairman of the Swedish kendo section. She doesn't remember why but she thinks it was due to that nobody else want the role. Some said that a female chairman would be considered negative especially in the eyes of the Japanese but she herself did not notice any such reactions. The year 1972 was exciting as Sweden tried to arrange the first European Kendo Championships. But that was not to be as too many countries declined to participate for cost reasons. In the end one team showed up from the West-Germany and a friendly was held in

⁷ Translation into Swedish with support from Kamiyasu Kinichi, Momiyama Takao, Imamura Akinori and Per Bjerlow.

⁸ Clipping from unknown Japanese magazine.

September 1972, in Gubbängshallen. One year as chairman was enough for Solveig who then left the work in the kendo section.

Figur 6 – Okänd mot Solveig Malmkvist i landskampen mot Västtyskland 1972 (AM)

From the start in 1967 Solveig practiced kendo one to two times a week for approximately 12 years. She never actively decided to stop training kendo, it was rather because other activities slowly over time took over her agenda. She is graded 1st Kyu in kendo. Besides judo and kendo, she has practiced most other Japanese martial arts. An area very dear to her is handicapped sports which she started to do around 1970 and very she is still active. If judo is number one for Solveig kendo is easily number two for her. A sport she thinks gives another dimension to combat.

Figur 7 - Solveig Malmkvist i Södras egen dojo. (SM)

She has never been instructor in kendo even though her Japanese sensei once asked to be that for the children in his dojo in Japan. The Japanese guest instructor that has impressed her the most was Saito Taiji. But she has also a special place for Komaki Kazuhiro, who resided in Sweden. She especially remembers an iaido exhibition by him in Gubbängshallen for the 10 years jubilee of her dojo. It was a budo gala with many different martial arts and a specially invited judoka from Holland as the main attraction. The gala drew a lot of spectators with queues going out on the street. The audience screamed and hooted during all exhibitions until it was time for iaido. Then silence enveloped the hall, and you could hear the famous needle fall. Komaki was sitting in seiza and Solveig felt it took an eternity before the first draw of the sword came.

Figur 8 - Fr v okänd, Johan Appelberg, Solveig Malmkvist och Roland Eriksson (AM)

Best kendo moment: the world championships in 1970.

Best male kendoka: Johan Appelberg och Anders Markie.

Best female kendoka: Madeleine Schelin.

And the bogu is still around at home somewhere among all the books.

Written by Hans Lundberg in July 2021